

TORONTÁL

Ára: 75 para	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obiljeva (Zápolya) u. 1 Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Becskerek	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Az előfizetés ára: Egész évre . 180 D Negyedévre . 45 D Félévre . . . 90 D Havonta . . . 15 D Hirdetések díjszabás szerint Megjelenik naponta délben	Ára: 75 para

Hol lépnek föl a miniszterek?

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 8.

A miniszterelnökségen tegnap a radikális miniszterek ülést tartottak, amelyen az egyes miniszterek képviselőjelöltségéről folyt a vita. A kormány tagjai a következő kerületek radikális-párti listáján lépnek fel:

Pasity Nikola miniszterelnök: Banjaluka, Szerémség és Beograd.
Jankovity Velizár közlekedésügyi miniszter Boszniában.

Trifunvity Marko közoktatásügyi miniszter Uzszicén.

Ninesity Momesilo külügyminiszter Beeskeréken.

Vukiesevity Velja posta- és táviratügyi miniszter Pirothban.

Sztogradinovity Milan dr. pénzügyminiszter Beogradban.

A muzulmán kérdést véglegesen elintézték.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 8.

Aleksander király ma irta alá a muzulmán miniszterek kinevezéséről szóló ukázt. Eszerint tehát Omeroviy a kereskedelemügyi tárcát kapta, Serity Ahmed pedig tárcanélküli miniszter lett.

Ezzel a ténnyel a muzulmánkérdés végleges elintéztést nyert. A muzulmán-pártnak a kormányba való belépésével megdőlték azok a kombinációk, amelyek a szlovén kmettpártnak a muzulmánokkal való állítólagos paktumára irányultak.

A pénzügyi bizottság munkaképes.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 8.

A kormánynak nagy gondot okozott a pénzügyi bizottság tagjai sorában ülő nagyszámú ellenzék. A muzulmánoknak a kormányba való belépésével a kormánynak ez az aggodalma szétoszlott. A muzulmán bizottsági tagokkal ugyanis megvan a quorum, úgy hogy akkor is hozhatnak érdemleges döntést, ha az ellenzék távol van.

Tegnapra már sietve össze is hívták az első bizottsági ülést. Az összehívás igen szokatlan módon történt. A tárgyalóterem ajtajára egy kis aláírás nélküli cédulát helyeztek el, amelyben ez a szöveg állt: A pénzügyi bizottság ma délelőtt 10 órakor ülést tart.

Az ellenzék körében a radikálisok eljárása miatt nagy az elégedetlenség.

Ássák a béke sirját.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Páris, jan. 8.

A konferencia kudarcá után az események gyorsan leperegnek. Barthou mára összehívta a jóvátételi bizottságot, hogy a német szén-szállítás kérdésében Németország szándékos mulasztását kimondassa. A nyilvánvaló mulasztást három szavazattal egy ellenében kimondták. Bradbury a szavazástól tartózkodott.

A „Petit Parisien” szerint a mulasztás megállapítását a szankciók érvényesítése követi nyomon. A belga minisztertanács bruxellesi hírek szerint helyeselte Belgium részvételét az esseni megszállásban.

A „Daily Mail” szerint a Ruhr-vidék megszállása villámgyorsan fog végbemenni, úgy hogy a világ csak akkor fog róla értesülni, mikor már a lapokban olvasható lesz. A „Daily Mail” szerint a francia kor-

mány nem szállja meg az egész Ruhr-vidéket, hanem a Majna-völgyből kiindulva nyomulnak előre, úgy hogy elválasztják Észak-németországot a déli résztől és közép-németországot szívóig nyomulnak előre, ami a francia hadvezetésének mindig kedvece ötlete volt.

Tudni vélik, hogy Poincaré ezeket a megtorló intézkedéseket nem teszi függővé a parlament jóváhagyásától, mert bizik benne, hogy az egész közvélemény mögötte van.

Páris, jan. 8.

A Journal szerint Essen megszállása a páncélos gépkocsik, gépfegyverek és repülők segítségével megy végbe. A franciák arra készülődnek, hogy a vámkordont megvonják, ennek azonban nagy akadálya, hogy a kölni részt az angolok tartják megszállva.

Olaszország és Anglia Németország oldalán.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Berlin, jan. 8.

A berlini lapok szerint a német kormány nem hozott olyan határozatot, hogy a francia kormánnyal közvetlen tárgyalásokat kezd. Németország arra támaszkodik, hogy Franciaország szövetségesei nem helyeslik a francia túlzott követeléseket és hogy végeredményben annak kell történnie, amit Anglia és Olaszország kíván. Visszasan hangzik, de úgy van, hogy a német ügynek ma Anglia és Olaszország a leg-erősebb védője.

London, jan. 8.

A Wolf-ügynökség értesülése szerint a „Daily Express” követeli, hogy az angol kormány vonja vissza hadseregét a Rajna vidékéről, mert a csapatok fenntartásához nincs meg a fedezet és mert helytelen a

brit katonákat olyan politikai következményekbe sodorni, amelyeket az angol kormány úgy sem helyesel. Hogyha Franciaország a tervezett megszállást megkezdi, Anglia félreháll és így tüntet a francia erőszakosságok ellen.

A Magyar Párt beogradi tárgyalásainak utóhangja.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 8.

Demokrata körökben a magyar-párt megegyezését a kormánnyal nagy ellenszenvvel fogadták. A demokraták törvényellenesnek mondják a paktumot, mert a választásokról szóló törvény értelmében a felvételi határidő a szkupstina feloszlásától számított tizenhárom nap alatt lejárt. Eszerint tehát a január 6-iki dátum az irányadó és csak ezen napig vehették volna fel a magyar választókat.

Olaszország hirtelen készülődik.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Páris, jan. 8.

Diaz olasz hadügyminiszter az 1903. évfolyambeli ujoncok behívására vonatkozólag javaslatot tett a minisztertanácsnak. A konferencia a behívást elfogadta, miután a hadügyminiszter a javaslatot azzal indokolta, hogy a behívásokkal a hadsereg újjászervezését célozza. A behívottak szolgálati ideje tizennyolc hónap. A kontingens százyolevan ezer, a tényleges állomány pedig az új behívásokkal kétszázötvenezer lesz. A minisztertanács egyben elhatározta, hogy a miniszterelnök elnöklésével legfőbb honvédelmi bizottságot alakít.

Megindulnak az építkezések.

— Az 1922. év szomorú statisztikája. —

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerék, jan. 9.

A Zagrebben és Beogradban uralgó építkezési láz, lassankint átterjed a kisebb városokba is. A Vajdaság legtöbb helységében megindultak az építkezések, melyeket a kedvező idő beálltával még fokozottabb mértékben folytatnak. Beeskeréken még nem igen láttuk az előkészületeit sem a meginduló építkezésnek, az új lakástörvény életbeléptetésével azonban remény van arra, hogy hamarosan ez a város is követi a többiek példáját.

A múlt évi építkezésekről, valamint megtudandó, felkerestük Turinszki Milivoj városi tanácsost, aki részletes információt adott az 1922. év most elkészült statisztikájáról. A kapott felvilágosítás szerint a múlt évben negyvenötven építkezésre, illetve javításra, átalakításra adott a város engedélyt. Teljes építkezés alig néhány történt, ezek is k's, egy-két lakásos lakóházakra szorítkoztak. Nagyobb épületeket 1922-ben nem emeltek. Leginkább átalakításra vagy nagyobb javításokra kértek a felek hozzájárulást.

A jelen 1923-as évben, az előjelek után ítélve, kedvezőbb helyzet lesz ezen a téren. A lakástörvény előírásainak megfelelően a másfél-millió dinárnál nagyobb vagyonnal rendelkező vállalatokat és a hatvan ezer dinár évi jövedelemmel bíró polgárokat építkezésre lehet kötelezni. A lakáshivatal rövidesen összeírja az érdekelt cégeket és magánosokat, megbeszéli az illetőkkel az építkezést és határidőt szab ki

TÖZSDE

Január 8.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 9056250, Hollandia 20975, Newyork 529, London 2457, Páris 3625, Milano 2650, Prága 1515, Budapest 02175, Beograd

565, Bukarest 275, Varsó 093, Wien 00075, bélyegzett 00076.

Budapest. (Zárlat.) Napoleon 9500, Font 11650, Leva 1650, Dollár 2500, Francia frank 7350, Márka 28, Lira 126, Osztrák korona 350, Lei 1425, Szokol 71, Svájci frank 475, Dinár 2650, Hollandi forint 990, Lengyel márka 14.

annak elvégzésére. A legtöbb vállalat és magányos még az év elején kezdi meg az építkezést, úgy hogy őszi máj egész sereg új lakóházzal gazdagodik a város. A napokban egy nagyszabású malom építésére kértek engedélyt, amelyet a régi vasuti állomás előtti téren kívánnak felépíteni.

Éjszakai kaland a vasuti állomáson.

Duhajkodó vasuti komiszáriusok.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 8.

Kellemetlen kalandban volt része tegnap éjjel a Subotica felé utazó közönségnek. A Beeskerek vasuti állomás perronján vonatindulás előtt megjelent két vasuti komiszárius, névszerint Lozro és Krzity, akiknek bizonytalan járásukon erősen meglátszott az alkohol hatása és szó nélkül revolvert húztak elő s azt a közönség nem kis rémületére fölbizben elsütötték. Közben a közönség nem kisebb megrázkóztatására reprodukálhatatlan szavakat használtak. A szolgálatot teljesítő vasuti tisztviselők egyike, Hiesy Milán le akarta esendesíteni a dühöngő komiszáriusokat, kísérlete azonban hiábavalónak bizonyult. A magukról megfélemlített vasuti örök durván félrelétek és zavartalanul folytatták a garázdálkodásukat.

Röviddel ezután ugyanez a két komiszárius megtámadta Nagy N. vasuti tisztviselőt, aki szolgálata után békésen hazafelé tartott. Az örök Nagyra is revolvert fogtak, szerencsére azonban esütőtörököt mondott a fegyver. Amikor meggyőződtek arról, hogy revolverrel nem sokra jutnak, bajonettet húztak elő és azzal ütötték a vasuti tisztviselőt.

A suboticei vonat elindulása után jelentést tettek a szolgálatos vasutasok a vasuti őrség vezetőjénél. A főnök ajtaja előtt azonban ör állott, aki nem volt hajlandó senkit sem beereszteni. Értésítették ezután a segédfőnököt, aki rövidesen meg is jelent az állomáson. A dühöngő komiszáriusok vele szemben sem ismertek irgalmat. Tisztelgés helyett revolvert rántva rárontottak, úgy hogy csak nagy ügyel-bajjal tudott veszélyes helyzetéből kiszabadulni.

A vasuti komiszáriátus szigorú eljárást indított a duhajkodók ellen és remény van arra, hogy hasonló esetek nem fognak a jövőben megisméltódni.

A vasutasok között elkeseredést keltett a komiszáriusok erőszakos viselkedése. Értésülésünk szerint többen, illetékes helyre azzal a kérelemmel fordulnak, hogy helyezték el a bűnös öröket Beeskerekről. Amennyiben kérelmüket nem teljesítik, áthelyezésüket fogják kérni.

Gyilkosság a tarasi határban.

Egyetlen késszurással végeztek az áldozattal.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 9.

Rejtélyes eltűnési esetet jelentettek be tegnap d. e. az eleméri csendőrrőrpáncsnokságnál. Prvalacz Dusán tarasi lakos hozzátartozói jelentették, hogy nevezett egyén reggel a lakásáról rövid időre eltávozott s azóta nem tért vissza. A család tagjai mindenféle keresték, nyomára akadni azonban nem tudtak.

A csendőrség a közlés tudomásul vétele után rögtön megindította a nyomozást. Járórt küldött ki Tarasra, mely a helyszínen kutatót a rejtélyes körülmények között eltűnt földműves után. A csendőrök munkája azonban szintén eredménytelenül járt, Estére a legjobb detektív: a véletlen vezette nyomra a határsági közegeket. Két tarasi földműveslegénynek dolga akadt a határban s amikor visszafelé tartottak, a szürkületben egy felismerhetetlen tömeget vettek észre az út mellett húzódó árokban. Közelebb érve, megrökönyödve látták, hogy arca-

előrebukva egy emberi test fekszik előttük.

A két földműveslegény futva ment a községbe, ahol jelentést tett a borzalmas leletről. Az eleméri csendőrrőrpáncsnokságnál azonnal kiment a színhelyre, ahol megállapították, hogy Prvalacz Dusán gyilkosságnak esett áldozatul. A gyilkos kése az áldozat szívére dőfte át és azonnali halálát okozta. Más sérülést az orvosi vizsgálat nem állapított meg.

Az eleméri csendőrrőrpáncsnokságnak a beeskereki királyi ügyészség elrendelte Prvalacz Dusán holttestének felboncolását. A vizsgáló bizottság ma száll ki a színhelyre és még a délután folyamán megejtí a boncolást.

A tettes személyének kiderítésére széleskörű nyomozás indult meg. Valószínű, hogy a terhelő bizonyítékok alapján még a mai nap folyamán több gyanúsítottat fognak tartóztatni.

HIREK

A királyné születésnapja. Mária királyné születésnapját ma ünnepli az ország. Beeskerek méltóképpen akarja kivenni részét az ünnepségből s ezért erre a napra nagyszabású programot állított össze. Tegnap délután négy órakor ágyúlövések jelezték az ünnep kezdetét. Ma délelőtt hálaadó istentisztelet tartanak az összes hitfelekezeti templomokban a következő sorrendben. Délelőtt 9 órakor az ág. ev., 9 és fél órakor a róm. kath., 10 órakor a református, 10 és fél órakor az izraelita, 11 órakor pedig a gör. keleti templomban. Az istentiszteletek után — amelyeken a hatóságok és a katonaság egyaránt képviselteti magát — a Kralja Petra trgon katonai csapatszemle. Utána felvonulnak a rokkantak, az önkéntesek (dobrovóljácok), a Sokól, az önkéntes tüzoltótestület és a sportegyesületek. A felvonulás befejeztével a katonazenekar hangversenye a megyeház előtt és az üdvözlések fogadása az alispáni hivatalban. Este hét órakor nagyszabású fáklyás menet. A menetet a városházától indul el a polgármester és a városi tanács vezetésével, a katonaság és a vasutaszenekar, valamint a testületek közreműködésével. A fáklyásmenet után szerenád a megyeháza előtt. Este kilenckor megkezdődik a tisztikar ünnepi mulatsága a megyeházán. A város hirdetőnyelben felhívta a lakosságot, hogy a házakat díszítse fel, ma kedden este hét órára világítsa ki ablakait. A zárórát üzletekre vonatkozólag délelőtt 10 órában állapították meg. Tíz órától tehát egész napon át zárva tartandók az üzletek. Az üzletekben egész napon át dolgozhatnak.

A Kadima hangversenye iránt, a mely 10-én este lesz, városzerte nagy érdeklődés nyilvánul meg. A hangversenyt este pont 9 órakor kezdik meg és kezdet után azonnal lezárják a terembe vezető ajtókat, úgy, hogy a később érkezők a terembe nem léphetnek be. A hangverseny műsora a következő: Mozart d-moll koncertje, zongorán Herzog Lili és Rubin Böske, Brahms H-moll rhapsodiája: Herzog György. Vierxtemps, Ballada és Polonaise: hegedűn Kolos Janka, zongorán kíséri Edelmann Etus. Bethowen C-moll koncertje: Herzog Lili és Herzog György.

Vesztett eb garázdálkodott Perlezen. A torontálmegyei Perlez községben tegnap egy vestett eb garázdálkodott. Az eb Jergovity Veljko iskolaigazgató két gyermekét, valamint Jarkova Milánt és Szabesityov Nevenkót megmarta. A sérülteket beszállították a novisadi Pasteur-intézetbe.

A „Nova Evropa” VII. könyvének 1. száma folyó évi január 1-én jelent meg a következő tartalommal: 1. Az egyház az egyesített államban. (Jaksity M.) 2. A katolikus egyház és az állam. (Bauer A.) 3. A katolikus egyház az SHS államban. (Jeglitly J. A.) 4. Vallási állapotokról. (Trinej, bácsmegeyi püspök.) 5. Az egyház és az állam viszonya a különböző kulturállamokban, írta dr. Gyurity Koszta beeskereki gimn. tanár.

Villanyos Quarz fénykezelés Novi Beesejen. Mint értesülünk, dr. Zichyfalvi Fekete László novibeseji orvos külföldi tanulmányútján a villanytherápiát elsajátítva, rendelésében Quarzfény (Ultraviolet) kezelést vezetett be. Ilyen gép tudomásunk szerint a Bánátban nincs is több. Kiváló eredménnyel használható kezdődő tudóscsuh-

rutok, krónikus női bajok, renyhe fekélyek kezelésére. Kozmetikai (hajhullást gátló, arciszíntalanságot szüntető) alkalmazása belgyógyászati klinikákon elismert. Felvilágosítást rendelésében vagy levélen megkeresésre nyújt dr. Fekete László Novi (Turski) Beesej.

Virág-estély. A Zsidó Nőegylet január 20-ikán este kilenc órai kezdettel Virág-estélyt rendez. A mulatság iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

* **Katonai tudakozó iroda** Veliki Beeskerek, Aleksandrova-u. 27. Telefon 32. Az iroda főnöke ny. törzsfiszt. Elfogad mindenféle katonai ügyre vonatkozó megbízásokat és mindenkinek kívánt felvilágosításokkal szolgál. 1. Kinek áll jogában magát a katonai szolgálat alól teljesen felmentetni. 2. Kinek van törvényadta joga rövidített katonai szolgálatra, illetve kinek kell csak kettő, öt, hat, vagy tizenhét hónapig szolgálnia. 3. Ki köteles teljes két évet szolgálni. Mindenki utbagazítást kaphat hogyan, hol és minő okmányok szerzendők be, minő kérvény irandó és hol kell azt benyújtani, hogy katonai ügye mielőbb elintéztessék, kaphat tanácsot, utasításokat és segítséget ahhoz, hogy az esetleg elkövetett mulasztása vagy hibája jóvátehető. Ne hogy többet szolgáljon, mint amennyit a katonai törvények és szabályok előírnak.

A munkástözsde fenntartásának költségei. A szociálpolitikai minisztériumtól tegnap rendelet érkezett a beeskereki munkásbiztosító-pénztárhoz, amely szerint a munkástözsde fenntartásának költségeit a munkások és munkaadók közösen fizetik. A tözsde kiadásaihoz való hozzájárulás címén a munkás napi keresetének 1-8 percéjét tartozik befizetni, ami a munkásbiztosítási járulék öt százalékának felel meg.

A „Berson” újra megjelent. Tegnap izléses kivitelű falragaszok jelentek meg Beeskerek utcáin, amelyek arról értesítik a közönséget, hogy a világhírű régi Berson gumiszarok és talpvédő újra kapható. A már békében is óriási közkedveltségnek örvendő gyártmányok azóta még inkább tökéletesedtek. Elsősorban ruganyos járást biztosítanak a kitűnő gyártmányu talpak és sarkok, másrészt meg szárazon tartják a cipőt és télen-nyáron egyaránt kellemessé teszik a cipőben való járást. A talpat és sarkot bárki egyedül ráerősítheti a cipőre a csomagcskában mellékelt szögekkel. „Berson” gumitalp és sark minden jobb bőrkereskedésben kapható.

Tettenért valutacsempész. Budapestről jelentik: A keleti pályaudvaron tetten érték Spiegel Miksa lengyelországi hivatalnokot, aki egy varsói gyár képviseletében hatmillió korona értékű külföldi valutát akart kicsempészni. Bevallotta, hogy két esetben hatvanmillió lengyel márkát és más alkalommal tizmillió korona értékű csempészett ki. A rendőrség megállapította, hogy Spiegel nyolcvannégy budapesti posztókereskedőtől szedte össze a pénzt. Ezek ellen szintén megindult a büntető eljárás. Spiegel a rendőrség tizmillió korona pénzbírságra és hat hónapi elzárásra ítélte.

• **Átutalások, hitellevelek és csekkek** az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukivitelre kaphatók — a beograd pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadruga Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43 és 47.

• **Vas- és fémöntvényeket** Krausz-nál, Veliki Beeskerek. — Telefon szám 329.

• **Átutalásokat és csekk kifizéseket** — a fennálló miniszteri rendelettel értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár**, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöz a **Nagybeeskereki Takarékpénztár** Veliki Beeskerek, Korona-szállás épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Milliók birtokok — milliók házak.

Nagy a forgalom a telekkönyvi hivatalban.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 9.

Ilyenkor van a szezonja az ingatlan adás-vételnek. A törvényszéki telekkönyvi hivatalban hetipiaci napokon egymásnak adják a kilincset a felek, akik már mint boldog tulajdonosok, vagy mint szerencsés eladók hagyják el a menyezetig aktás dobozokkal megrakott termet. Az ingatlanok közül a föld iránt mutatkozik nagyobb érdeklődés, a házak után nem igen kapkodnak. Különösen a Beeskerek határában fekvő birtokokat keresik. A szőlőkert még annyira sem kelendős, mint a ház. Félnék a rossz időjárás következményeitől, aztán meg ha vesznek is, inkább Vrsac környékén választanak ki maguknak megfelelő területet. Talán ennek magyarázható, hogy az ara nem sokkal magasabb a területföldénél. A házak közül a legkeresettebbek az egyalakos lakóházak. A bérlőt senki sem szereti. Ennek dokumentálására megemlítjük, hogy nem egy esetben többet adnak azért az épületért, amelyben csak a háztulajdonos lakik, mint azért, amelyben még rajta kívül bérlő is van.

Az árak változóak. Közepes, egykétalakos lakóházért félmillió koronát is elkérnek. Új épületektől azonban egy millió alul semmiképpen sem válnak meg. A Fő-utcaán lévő házak közül a legkisebb is másfél-kétfélmillió korona értéket képvisel.

A föld ára helyenkint, fekvésenkint váltakozik. Beeskerek határa, Tárnok, Itebej földje minőségileg a legjobb. Meg is látszik ez az adásvételi kötésben, amelyek mesébe illő összegeket említenek fel. A legtöbb szerződésben nyolevan-százezer korona az alapár. Más vidéken hatvanézer koronáért is kapni közepes minőségű földet. A szőlő holdja nyolevan-százezer korona.

A tavaly őszi tralkodó árakkal összehasonlítva a mostani kimutatást, nagy eltérést tapasztalunk. Valószínű, hogy az árak most hosszabb időre stabilizálódnak. Minden esetre remény van arra, hogy fellendül az ingatlanforgalom.

Nagyban akadályozza a birtokvételet, hogy a bankok három-négy hónappal ezelőtt teljesen beszüntették a kölcsönszolgáltatást.

Petőfi-ünnepély Debeljacsán.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Debeljaesa, jan. 8.

Lélekelő ünnepség keretében ülte meg Debeljaesa közönsége a Petőfi centennáriumi december hó 31-én este a Babós-féle szálló nagytermében. Az ünnepélyt a debeljaesai magyar-párt, Magyar Kultúregyesület és a Reform. Dal-egylet rendezte Gachal János ref. lelkész vezetése alatt. Az ünnepélyt a Ref. Dalárda nyitotta meg, mely Pesti Gyula kántor vezetése mellett Petőfi-dalokat énekelte, a megszokott precizitással.

Azután Gachal János ref. lelkész mondotta el az ünnepélyt bevezető, hatalmas szónoki tehetségtől duzzadó, a magyar stílus szépségeiben ragyogó prologját. Majd Petőfi Jövendölés című költeményét szavalta Szabó Sárika igen ügyesen.

Szabó Pál polg. isk. tanár felolvasta Petőfi élete és költészete című tanulmányát. Petőfinek „Egy gondolat bánt engemet” kezdetű költeményét Tolnay István szavalta el sok érzéssel.

Utána Kovács Baby adta elő a Hortobágyon című melodramát, melyben egy az előadó pompás alakítása, mint a zenekíséret kellemes összhangja szépen érvényesült.

Ezt követte a Szabó Pál tanár által írott „Petőfi Muzsái” című egyfelvonásos korep előadása, melyben Clótt: Sasi Eszti, Petőfi Sándor Mohácsi Imre, Petőfi atyját Molnár Antal, anyját Somogyi Erzsike, Szendrey Juliát Vitkay Rózsika, Petőfi Zoltánt Tóth Laci, Petőfi Istvánt Tóth Mihály, a Szabadságot Tótká Zsuzsika, a Szerelmet Mohácsi Erzsike, az Alföldet Csengeri Rozika személyesítette. Szerepeltek még Ternyei Aranka és Sepsey Aranka. A korep szereplői bámulatos precizitással oldották meg nehéz feladatukat, melynek sikerre vívésében nagy érdem illeti özv. Kovács Gézáné urnót, aki fáradhatatlan munkásságot fejtett ki. Azután a korep összes szereplőiből gyönyörű élőképesorozatot következett. Végül Pesti Gyula ref. kántor vezetése alatt a Dalárda zárta be az ünnepséget a „Befordultam a konyhára” című dal éneklésével.

Elismerés illeti még az összes rendezőket és szereplőket, az egésznek lelke azonban tagadhatatlanul Gachal János lelkész volt, mert csak ő rendelkezik azzal a csodátévő erővel, mely minden akadályon győzedelmeskedik.

Általában Debeljaesa magyar lakossága rendkívüli érzékkel bír minden kulturintézmény iránt. Ezek közül első helyen kell megemlítenünk a Ref. Dalegyletet, melynek elnöke Tóth Bálint áll. tanító, karnagya pedig Pesti Gyula ref. kántor. Ez a dalárda ugy az egyházi, mint a társadalmi ünnepélyek alkalmával szinte nélkülözhetetlen szerepet tölt be, gyönyörű énekeivel és dalaival emelvén azoknak esztétikai nivóját.

Elismerés illeti még Sepsey Lajos okl. tanítót, ki az előadás technikai rendezése körül fejtett ki fáradhatatlan tevékenységet.

Démonok közt.

Társadalom-lélektani tanulmány.

Írta: Farkas Geiza.

A könyv szerzője ismert nevű, kiváló művelője a társadalomtudománynak. Minden egyes munkája magán viseli a mélységeket kutató gondolkodónak, a nagy felkészültségű tudósnek jellegzetes vonásait. Farkas Geiza a társadalom leg-távolabbi összefüggéseit biztos tekintettel, új szempontokat érlelő meg-gondolással karolja át, ahová éles tekintete, elmélkedésének egyenes sugara esik, ott súlyos problémák világosodnak meg, új észrevések ragyognak fel és a társadalmi közösség kutatásának va amely új sővénye nyílik meg.

Legújabb könyve, amely a „Démonok közt” címet viseli, az illusztris szerzőnek minden kiváló írói és gondolkodói tulajdonságát egyesíti magán. A szerző ezúttal a társadalomban élő és ható, érzelmeinken felül álló erők lényegével foglalkozik, amelyeket rámutató és nagyon szerencsésen megtalált szóval démonoknak nevez. Súlyos gondolatokat emelő írásában arra figyelmeztet bennünket, hogy a mi mindennapi életünk mennyire szaturálva van a normális emberi észlelésen túl eső szellemiségekkel, részint valóban csak a babona világában élő fantomokkal, részint pedig démoni tulajdonságokkal felruházott, közöttünk élő emberekkel, akiket magunk emelünk magunk fölé, emberi gyengeségből, félelemérzetből, végig nem vezetett, akadozó gondolkozásból. Az író fölényes biztonsággal hatol bele ebbe a komplikált ideológiai szövedékbe, sokszor egyetlen, ragyogóan tiszta és a lélek gyökeréig meggyőző mondattal tárja eléink meglepő meglátásait. És ezek a meglátások messze távlatokat nyitnak meg, megjelölik az olvasó számára a társadalomtudományi gondolkodás egyenes útját, szinte játékos sodrassal viszik a kontempláló lelket a megismerés végcélja felé. A gyermek démonlátása, a halott mindannyiunkat lenyűgöző démonisága, a szavak démoni emanációja bölcs okfejtésben, ragyogó dialektikával szól hozzánk ebből az emelkedett szellemű írásból, amelynek minden egyes megállapítását az író, a tudomány konkrét igazságaival támasztja alá.

Ezt a munkát fontosnak, szükségessnek, homályt oszlatónak kell megítelnünk, mert páratlan egyetemességgel az emberi társadalom egyik legjelentősebb kérdését világítja meg és a mindennapi ember gondolkodását a maga egész gyarló valójában állítja eléink. Lebegő, elvont tárgyáról egy pillanatra sem siklik le vizsgáló tekintete, szelleme munkás kitartással bányássza elő az összes fölbukkanó igazságokat és vele tartó figyelmünk nyomán csupa igaz értékkel gazdagodunk mi is.

Farkas Geiza új könyve a társadalomtudománynak csakugy mint az

irodalomnak maradandó jellegű alkotása, amelyről tudomást venni, amelyekkel behatóan foglalkozni minden művelt embernek önmagával szemben való kötelessége

— odi

Az osztrák kancellár Budapesten.

1. „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, jan. 8.

Seypel osztrák kancellár és Grünberger külügyminiszter szombaton délután Budapestre érkezett. Kiséretükben volt Péter és Schuller minisztériumi osztályfőnök és Junker követségi tanácsos. A pályaudvaron Calicek gróf, osztrák követ, Marisevich wieni magyar követ és Bárczy államtitkár üdvözölte a vendégeket. Este a miniszterelnök látta vendégül a kancellárt és a kíséretet. Az estebéden részt vett a hercegprimás és a kormány valamennyi tagja is. Vacsoraközben Bethlen gróf szíves felkészöntőt mondott a wieni vendégekre.

Nyiltér

Ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A dzsombolji „Hatzfelder Zeitung” múlt év 53. számában „Die Tote Messe” cím alatt újra egy oly cikk látott napvilágot, amely a nagyközönség soraiban méltó és jogos fölháborodást keltett és amely a helyi érdekű lapocska amugy is diskreditált értékét alaposan a nullán alulra zökkenettette. A cikk írója a perfidens alaptalanságokkal fűszerezve tálatja eléink. Kérdjük azt, hogy mi köze a sportegylet tea-estélyének a templomi szertartásokhoz és mi köze a szóbanforgó szerkesztőnek a templomi szertartások mekenti lebonyolításához? Ehhez nem akartunk tüzetesebben most hozzászólni. Mi ott kívánjuk a cikket boncolni, ahol ez minket érint. Mint alaptalan hazugságot kell visszautasítanunk azon kritikáját, mintha a ZsSE tea-estélyén előadott kuplék léstelen-séget és balgaságot tartalmaztak volna. Ennek elbírálását teljesen a jelenvoltakra bizzuk. A H. Z. érdemű szerkesztője ezt annál inkább sem írhatja, mert ott sem volt a tea-estélyen. (Igaz, hogy el se jöhet, bár próbálna meg.) Már pedig hallomás után, vagy légből kapva nem lehet büntetlenül valótlanságokkal másoknak a hirnevén csorhát ütni. Epp ezért megüzenjük t. Heimatler — még pedig a kiméletlen „schärfter Kampf”-jával szemben, hogy nem ijedtünk meg, sőt elégtételt követelünk. Érthetetlen az a vakmerőség, hogy folyton azt hangoztatja, hogy „wir”, mintha legalább is a többség, vagy a közvélemény képviselné. Tudunkkal a köz undorral fordul el eikkeitől. Szabad kérdeznünk, hogy kik azok a „wir”? A közvélemény tudtunkkal sohasem azonosította magát a H. Z. irányítóival és irányzatával. Ezt Önök is jól tudják. Ez a „wir” talán

nem is „wir“, hanem csak a H. Z. szerkesztője egyedül s csak megtévesztésül írja a „wir“-t, mintha többen volnának. Ha pedig még mások állanak mögötte, kik azok. Heraus mit der Farbe! A közvélemény tisztában van a lap tendenciájával. Tudja és ismeri e cikkek célját. Tisztán látja, hogy a H. Z. egy személy ellen ír hétről-hétre, csak hogy annak ártalmára lehessen. Azt is tudja, hogy mi lappang e mögött. Épp ezért fölöslegesen tartjuk ezt megvilágítani. De hisszük és reméljük, hogy ez csak olyan erőltet és a féktelen düh sugalmazta rugkapálódzás marad ezentúl is, mint eddig volt és a közvélemény a jövőben sem fog felülni a H. Z. rosszakarattá cikkeinek. Egyben megnyugtathatjuk közbecsülésnek örvendő és köztisztelőben álló kántorunkat, hogy ezentúl minden alaptalan támadással szemben meg fogjuk védelmezni és hogy mi magunkévá tettük az ő személyét érintő támadásokat, amelyekkel szemben mindenkor tudni fogjuk annak módját, hogy neki is, magunknak is elégtételt szerezzünk. A cikk tónusával szemben pedig az a véleményünk, hogy ha izléstelen séget és durvaságokat akartunk hallani, ezt ne feltétlenül egy újságírónál kelljen keresni, mert ilyeneket az utszéli kocsisoktól vagy kon-dásoktól is hallhatunk.

Addig is, amíg szemtől-szembe találkozzunk, gondoskodjék afelől, hogy sorozatos döréseiért hogyan kellene vezekelnie.

Adieu! A viszontlátásra kedves vicinális ur, Hazánk koszorúzatlan kirrimirója!

Dzsombolj, 1923 január 3.

Több sportista.

A kiadóhivatal telefonja — 21.
A szerkesztőség telefonja 281.

Polgármesteri hivatal Vel. Bečkerek.
23342—922. szám.

Hirdetmény.

Felhívtnak mindazok, akik a IV-ik osztályu kereseti adót kötelesek fizetni, hogy adóvallomási ivateket kitöltve legkésőbb folyó évi január hó 20-ig a városi adóhivatalnál adják be.

Ezen adónem minden évben a fizetések mérve után lesz kivette, (akár pénzbeli, akár természetbeni járandóság) amelyet az adózó évente élvez.

Azok az alkalmazottak, akik fizetésüket nem az állampénztárból kapják, tehát magánalkalmazottak, kötelesek a főnökük által kiállított bizonyítvánnyal igazolni, hogy törzsfizetésük külön mennyi és hogy mily nagyságu drágasági pótléket élveznek évente. Ezen bizonyítványban foglaltakért erkölcsileg és anyagilag úgy a főnökök, mint az alkalmazottak felelősek. Ellenkező esetben az alkalmazott összes jövedelme után lesz az adó kivette.

Az adóvallomásokat díjtalanul átveszi a városi adóhivatalnál G. Fogel adótiszt.

Veliki Bečkerek, 1923 jan. 3.

Aleksity, polgármester.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál, Veliki Bečkerek.

Révai Adolf Subotica,
Terezijina ulica I. Telefon 551.

Ajánl vagon-tételekben mielőbbi szállításra elsőrendű meszet, beocsini portlandcementet és száraz, vellázott faszenet. 29

ÜZLETÁTVÉTEGI!

Tisztelettel értesitem a t. közönséget, hogy a Pasityeva (Tomasováci) utca 25. szám alatt levő Ergyan Steva-féle vegyeskereskedést átvettem és azt tovább vezetem. Felkéröm a hitelezőket, hogy követeléseiket 8 napon belül nálam jelentsék be. Tisztelettel: Zsarko Velya, kereskedő.

Narancs

Citrom

Mandarin

és az összes fűszer-, festék- és gyarmatárak

Özv. Guttmann Jakabné és Fiai cégnél
Veliki Bečkerek.

INGYEN

hozzácsomagolunk egy esinos
ELŐJEGYZÉSI NAPTÁRT,
ha megrendelését idejében feladja.

Prva Jugoslovenska Kemična Fabrika
Novi Sad. 2118

„Triglav“ biztosító társaság Vel. Bečkereken

keres agilis ügynököket
magas havi fizetés mellett és utiköltség megtérítéssel.

Jelentkezni lehet: Svetosavska (Szerbtemplom) u. 2. Tel. 139.

A közelgő ünnepek alkalmából fedezze szükségletét

Velizar S. Paunović

rőfös- és divatárkereskedésében V. Bečkerek, Aleksandrova u.
Interurban-telefon 13.

Legszolidabb bevásárlási forrás! Ritka alkalom!
Nagyobb mennyiségű és legjobb minőségű
rőfösárak érkeztek, melyeket míg a készlet
tart, a legjutányosabb áron árúsít ki.

Nagy választék

különösen francia és angol szövetekben férfiruhára és felöltőre, női utcai és utazókosztümöknek, továbbá Molinóban, grenadinban minden színben, markizet, panama, fullár, batiszt, zefir, szatén, lenvászon, ruhabélés, kendők, barchet, nyersselyem, krepdeszin, taft, gabardin, kamgarn, elegáns asztalterítők, szőnyegek stb.-ben.

Lópokrócok és butorszövetekben, papánokban mindenféle színben és szabókelekedésben dus választék!

Tekintse meg dusan felszerelt raktáramat és győződjék meg személyesen, hogy üzletemben találja a legjobb árut, a legnagyobb választékban és legolcsóbb áron!

Eladás nagyban és kicsinyben!

1976

Importörök, exportörök és pénzügyintézetek figyelmébe!

A pénzügyminiszter ur rendelete szerinti nyomtványok (Sluzbene Novine 1922 dec. 28. szám 292. Obaveze, Kontrolne knjige) a kereskedelmi és iparkamara által hitelesítve, kaphatók 30

Hirschenhauser és Pillischer
könyvnyomdájában Novi Sad.

Lehetőleg 4 középiskolát
végzett fiatalember gabona-
kereskedő cégnél 21

gyakornokoknak
felvétetik.

Cim a „Torontál“ kiadóhivatalában.

Keresünk megvételre egy
pianinot vagy zongorát
rövid

II. Küikerület 2/d. — — 13

**Borbélyüzlet-
berendezés
eladó.**

Silerova u. 3

Egy szabó varrógép és egy
vasaló- és fényesítőgép
eladó.

Welsz Ede, a „Club“-kavéházzal szemben. 24

**Veszünk
disznózsirt
és
szalonnát**

minden mennyiségben a legmagasabb napi áron

Kanitz és Leipnicker,
Miletityeva u. 43. Telefonszám 27.

**VRSAC és vidékén HIRDE-
TÉSEKET a „TORONTÁL“
részére felvesz 938**

GRÓB JENŐ
hirlap hirdetési iroda, VRSAC.

Kiadja Pleitz Fer. Pál